

Наукові перспективи
Видавнича група

ВІСНИК науки та освіти
ISSN 2786-6165 (ONLINE)

серії: філологія, культура і мистецтво,
педагогіка, історія та археологія, соціологія

Bulletin of Science and Education

№ 1(31) 2025

Видавнича група «Наукові перспективи»
Християнська академія педагогічних наук України

«Вісник науки та освіти»

*(Серія «Філологія», Серія «Педагогіка», Серія «Соціологія»,
Серія «Культура і мистецтво», Серія «Історія та археологія»)*

Випуск № 1(31) 2025

Київ – 2025

Publishing Group «Scientific Perspectives»

Christian Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine

"Bulletin of Science and Education"

*(Series" Philology ", Series" Pedagogy ", Series" Sociology ",
Series" Culture and Art ", Series" History and Archeology")*

Issue № 1(31) 2025

Kiev – 2025

«Вісник науки та освіти (Серія «Філологія», Серія «Педагогіка», Серія «Соціологія», Серія «Культура і мистецтво», Серія «Історія та археологія»)»:
журнал. 2025. № 1(31) 2025. С. 2493

*Рекомендовано до видавництва Всеукраїнською Асамблеєю докторів наук з державного управління
(Рішення від 02.12.2024, № 1/12-24)*

**Згідно наказу Міністерства освіти і науки України 10.10.2022
№ 894 журналу присвоєні категорії "Б" із історії та археології
(спеціальність - 032 Історія та археологія) та педагогіки
(спеціальність - 011 Освітні, педагогічні науки)**

**Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від
23.12.2022 № 1166 журналу присвоєна категорія Б з філології
(спеціальність - 035 філологія)**

Журнал видається за підтримки Інституту філософії та соціології Національної академії наук Азербайджану, Всеукраїнської асоціації педагогів і психологів з духовно-морального виховання та Всеукраїнської асамблеї докторів наук з державного управління

Журнал публікує наукові розвідки з теоретичних та прикладних аспектів філології, соціології, науки про освіту, історії, археології, а, також, культурології та мистецтвознавства з метою їх впровадження у сучасний науково-освітній простір.

Цільова аудиторія: вчені, лінгвісти, літературознавці, перекладачі, мистецтвознавці, культурознавці, педагоги, соціологи, історики, археологи, а, також, інші фахівці з різних сфер життєдіяльності суспільства, де знаходиться застосування тематика наукового журналу

Журнал включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus (IC), Research Bible, міжнародної пошукової системи Google Scholar

Головний редактор: Гурко Олена Василівна - доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри англійської мови для нефілологічних спеціальностей Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара, (Дніпро, Україна)

Редакційна колегія:

- ✚ Александрова (Верба) Оксана Олександрівна – доктор мистецтвознавства, доцент, професор кафедри теорії музики Харківського національного університету імені І. П. Котляревського, (Харків, Україна)
- ✚ Афонін Едуард Андрійович - доктор соціологічних наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України, (Київ, Україна)
- ✚ Булатов Валерій Анатолійович - старший викладач кафедри дизайну Українського гуманітарного інституту, член спілки дизайнерів України
- ✚ Вакулик Ірина Іванівна - кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри журналістики та мовної комунікації Національного університету біоресурсів і природокористування України (Київ, Україна)
- ✚ Волошенко Марина Олександрівна – доктор педагогічних наук, доцент, доцент кафедри психології та соціальної роботи, Національний університет "Одеська політехніка" (Одеса, Україна)
- ✚ Вуколова Катерина Володимирівна – кандидат філологічних наук, доцент кафедри романо-германської філології та перекладу Білоцерківського національного аграрного університету (Біла Церква, Україна), доцент Дніпровського відділення центру наукових досліджень та викладання іноземних мов Національної академії наук України, Дніпро, Україна (Дніпро, Україна)
- ✚ Головіна Алла Василівна - кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри англійської філології і перекладу Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- ✚ Гончарук Віталій Володимирович – к.пед.н., старший викладач кафедри хімії та екології «Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини», (м. Умань, Україна)
- ✚ Ісайкіна Олена Дмитрівна - кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри історії та документознавства Національного авіаційного університету, член Спілки краєзнавців України (Київ, Україна)
- ✚ Колмикова Олена Олександрівна - кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри гуманітарних дисциплін Дунайського інституту Національного університету "Одеська морська академія" (Одеса, Україна)
- ✚ Котельницький Назар Анатолійович - кандидат історичних наук, доцент кафедри права Чернігівського інституту інформації, бізнесу та права Міжнародного науково - технічного університету імені академіка Юрія Бугая, член - кореспондент Центру українських досліджень Інституту Європи РАН (Чернігів, Україна)
- ✚ Кошетар Ульяна Петрівна - кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри української мови та культури Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- ✚ Куриш Наталія Костянтинівна – кандидат педагогічних наук, заступник директора з науково-навчальної роботи, Інститут післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області (Чернівці, Україна)
- ✚ Линтвар Ольга Миколаївна - кандидат філологічних наук, доцент кафедри англійської філології і перекладу Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- ✚ Литвинська Світлана Віталіївна - кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри української мови та культури Національного авіаційного університету, (Київ, Україна)

- Підгайна Т.М.** 2308
*ЗНАЧЕННЯ СОЇ ДЛЯ КОРМОВИРОБНИЦТВА У ПТАХІВНИЦТВІ В
ТВОРЧІЙ СПАДЩИНІ АКАДЕМІКА АНАТОЛІЯ ОЛЕКСАНДРОВИЧА
БАБИЧА*
- Потапенко О.Б.** 2322
*ЦІННОСТІ ГРОМАДЯНСЬКОЇ ОСВІТИ ТА ЇХ РЕАЛІЗАЦІЯ В
ДЕРЖАВНІЙ ОСВІТНІЙ ПОЛІТИЦІ*
- Тарасюк М.Ю., Шевчук Т.В.** 2335
*АНДРЕАС ВЕЗАЛІЙ ТА ЙОГО ВНЕСОК У РОЗВИТОК АНАТОМІЧНОЇ
НАУКИ*
- Фролов С.В.** 2345
*РОЗВИТОК ІСТОРИЧНОЇ НАУКИ В ХАРКІВСЬКОМУ ДЕРЖАВНОМУ
ПЕДАГОГІЧНОМУ ІНСТИТУТІ ІМЕНІ Г.С.СКОВОРОДИ (1945-
1955 РР.)*
- Ходак Є.О.** 2358
*ВИСВІТЛЕННЯ ВНЕСКУ НАУКОВЦІВ В РОЗВИТОК МУЗЕЙНОЇ
СПРАВИ УКРАЇНИ «ДОВГОГО» ХІХ СТОРІЧЧЯ В СУЧАСНІЙ
ІСТОРІОГРАФІЇ*
- Цецик Я.П., Корбутяк В.І.** 2367
*АНАЛІТИКО-СИНТЕТИЧНА ПЕРЕРОБКА АРХІВНИХ ДОКУМЕНТІВ
ПРИ ДОСЛІДЖЕННІ ДОКУМЕНТАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ВЛАДИ НА ВОЛИНІ НАПРИКІНЦІ ХІХ –
НА ПОЧАТКУ ХХ СТ.*
- Чергик Н.Ю.** 2377
*КОЗАЦЬКІ СТАРОЖИТНОСТІ ТА ПАМ'ЯТКИ З О. ХОРТИЦЯ В
МУЗЕЙНИХ ВИДАННЯХ ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ ХІХ – ПОЧАТКУ ХХ
СТОЛІТТЯ: АСПЕКТИ АТРИБУЦІЇ ТА ЕКСПОНУВАННЯ*
- Чернікова І.В.** 2392
*ХАРКІВСЬКІ ПАМ'ЯТКООХОРОНЦІ ТА СПІВРОБІТНИКИ
МУЗЕЇВ ЯК ОБ'ЄКТ ПОЛІТИЧНИХ РЕПРЕСІЙ (1933 – 1938 РР.)*
- Щерба Р.Ю.** 2404
*ПОСТАТЬ ГНАТА ХОТКЕВИЧА У СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ
ІСТОРІОГРАФІЇ*

УДК 94(477)"18/19"

[https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-1\(31\)-2404-2413](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-1(31)-2404-2413)

Щерба Руслан Юрійович аспірант кафедри історії України, археології та спеціальних галузей історичних наук, Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, м.Тернопіль, тел.: (0352) 53-59-01, <https://orcid.org/0009-0001-8047-2715>

ПОСТАТЬ ГНАТА ХОТКЕВИЧА У СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ІСТОРІОГРАФІЇ

Анотація. Стаття присвячена комплексному аналізу багатогранної творчості одного з найвизначніших українських митців кінця XIX – початку XX ст. У роботі узагальнено основні напрямки дослідження спадщини Гната Хоткевича, висвітлені в працях сучасних науковців, а також проаналізовано його вплив на літературу, театр, музичне мистецтво та національну свідомість.

Особливу увагу приділено драматургії Хоткевича, де автор органічно поєднував модерністські тенденції з традиційними мотивами. Аналіз історичних драм митця демонструє інтертекстуальність, глибоке осмислення жіночих образів та роль другорядних героїв. Театральна діяльність Хоткевича розглядається як внесок у формування народного театру через організацію Робітничого театру у Харкові та Гуцульського театру в Галичині. Ці колективи стали осередками розвитку національної культури, відображаючи етнічну специфіку та соціальні проблеми.

У музичному мистецтві Хоткевич проявив себе як реформатор бандурного виконання, засновник капели кобзарів та автор унікальних методик навчання. У літературі митця виділяють за його здатність інтегрувати фольклорні мотиви, що підкреслює повість «Камінна душа», та художню рефлексію біографії Шевченка в романі «Тарас Шевченко».

Також стаття торкається публіцистики Хоткевича, зокрема його сковородинознавчих розвідок, де розкрито філософські аспекти, актуальні для відродження духовної ідентичності українського народу. Усі зазначені аспекти формують цілісний портрет Хоткевича як універсального митця, чия спадщина зберігає актуальність для сучасної культури та науки.

Запропонований огляд допомагає усвідомити місце Гната Хоткевича в українській історіографії, підкреслюючи його вагомий внесок у різні сфери культурного та мистецького життя.

Ключові слова: Гнат Хоткевич, українська історіографія, театр, драматургія, мистецтво.

Shcherba Ruslan Yuriyovych postgraduate student of the Department of History of Ukraine, Archaeology, and Special Branches of Historical Sciences, Ternopil National Pedagogical University named after Volodymyr Hnatyuk, Ternopil, tel.: (0352) 53-59-01, <https://orcid.org/0009-0001-8047-2715>

THE FIGURE OF HNAT HOTKEVYCH IN CONTEMPORARY UKRAINIAN HISTORIOGRAPHY

Abstract. The article is devoted to a comprehensive analysis of the multifaceted creativity of one of the most prominent Ukrainian artists of the late 19th and early 20th centuries. The work summarizes the main directions of research into the legacy of Hnat Khotkevich, highlighted in the works of modern scientists, and also analyzes his influence on literature, theater, music, and national consciousness.

Special attention is paid to Khotkevich's drama, where the author organically combined modernist trends with traditional motifs. The analysis of the artist's historical dramas demonstrates intertextuality, a deep understanding of female images and the role of minor characters. Hotkevich's theatrical activity is considered as a contribution to the formation of the national theater through the organization of the Workers' Theater in Kharkiv and the Hutsul Theater in Galicia. These collectives became centers of the development of national culture, reflecting ethnic specificity and social problems.

In the musical arts, Khotkevich proved himself as a reformer of bandura performance, the founder of the Kobzar chapel and the author of unique teaching methods. In literature, the artist is singled out for his ability to integrate folklore motifs, which is emphasized in the story "Soul of the Fireplace", and the artistic reflection of Shevchenko's biography in the novel "Taras Shevchenko".

The article also touches on Khotkevich's journalism, in particular, his explorations of pan-science, which reveal philosophical aspects relevant to the revival of the spiritual identity of the Ukrainian people. All the mentioned aspects form a complete portrait of Hotkevich as a universal artist, whose legacy remains relevant for modern culture and science.

The proposed review helps to understand the place of Hnat Hotkevich in Ukrainian historiography, emphasizing his significant contribution to various spheres of cultural and artistic life.

Keywords: Hnat Hotkevich, Ukrainian historiography, theater, drama, art.

Постановка проблеми. Гнат Хоткевич – одна з ключових постатей української культури кінця XIX – початку XX століття. Його багатогранна діяльність охоплює літературу, драматургію, театр, музику, етнографію та публіцистику. Хоткевич залишив помітний слід у кожній з цих галузей, водночас активно впливаючи на формування національної ідентичності та духовного відродження України. Особливою рисою його творчості є прагнення до синтезу традиційної української культури з модерністськими ідеями, що знайшло своє відображення у драматургічних творах, діяльності Гуцульського театру, реформуванні кобзарського мистецтва та публіцистичних працях.

Сучасна українська історіографія активно досліджує багатогранну спадщину митця, висвітлюючи його внесок у різні сфери мистецтва й науки. Особливий інтерес викликають його драматичні твори, зокрема тетралогія «Богдан Хмельницький», історичні драми та п'єси, що розкривають складність національного буття та роль особистості в історичних процесах. У контексті театрального мистецтва Хоткевича вирізняє новаторський підхід до створення народного театру, який базувався на використанні фольклорних мотивів та залученні до творчого процесу представників різних соціальних груп.

Не менш значущим є внесок Гната Хоткевича у розвиток музичного мистецтва, зокрема у популяризацію гри на бандурі та формування сучасної бандурної школи. Його композиторська діяльність, педагогічні методики й організація капел кобзарів стали основою для подальшого розвитку цього жанру. Крім того, Хоткевич зробив вагомий внесок у етнографічні дослідження, особливо через популяризацію культури Гуцульщини, яку він майстерно відобразив у своїх літературних і театральних творах.

Варто також відзначити його публіцистичну діяльність, у якій Хоткевич порушував актуальні питання національного та культурного життя, а також досліджував творчість українських мислителів, зокрема Григорія Сковороди. Його філософські роздуми сприяли осмисленню духовних основ українського народу, що робить його праці актуальними і в сучасному контексті.

У цій статті узагальнюються основні напрями дослідження спадщини Гната Хоткевича в сучасній українській історіографії. Розглядаються ключові аспекти його творчості, зокрема драматургія, театральна й музична діяльність, літературна спадщина, етнографічні та публіцистичні праці.

Метою статті є висвітлення багатогранного внеску Гната Хоткевича у формування української культури та аналіз його творчості в контексті сучасних історіографічних підходів.

Виклад основного матеріалу. У працях В. Музичук [7–9] аналізується драматургічна спадщина Гната Хоткевича, зокрема його історичні драми, як-от «Лихоліття», «Рогнідь», «Добуш», «Богдан Хмельницький». Дослідження розкривають історіософський підхід митця, який поєднував модерністські тенденції з традиційними мотивами, використанням фольклору та міфологічних образів. Виокремлено особливості створення жіночих образів, які набувають нових рис і відображають модерні цінності, водночас зберігаючи органічний зв'язок із українською традицією. Аналіз драм показує значущість другорядних героїв у контексті історичних процесів, їхню роль у розкритті драматичних конфліктів і суспільних змін. Також відзначено тяжіння Хоткевича до інтертекстуальності, активне звернення до інших мистецтв і трансформацію сюжетів під впливом авторського світогляду та філософських ідей.

У працях Яни Партоли [11–13] досліджується театральна діяльність Гната Хоткевича, відомого під псевдонімом Гнат Галайда, який активно формував літературно-мистецький процес кінця XIX – початку XX ст. Аналіз театральної спадщини Хоткевича охоплює його діяльність як актора, режисера, організатора театральної справи, драматурга, критика й історика театру. Зокрема, розглянуто його рукописні драматичні твори, які відображають глибоке розуміння митцем національних та соціальних аспектів. Особливу увагу приділено створенню Робітничого театру в Харкові (1903–1905) та Гуцульського театру в Галичині (1909–1912), що стали унікальними явищами народного театру. Вони не лише сприяли популяризації української культури, але й утверджували ідею театру як інструменту соціального і культурного відродження. Уперше в працях Я. Партоли оцінено критичну й наукову діяльність Хоткевича у сфері театрознавства, зокрема його новаторські підходи до організації театального процесу та використання етнографічного матеріалу. Дослідження Партоли висвітлюють значення Хоткевича як діяча, що зумів інтегрувати українське театральне мистецтво в загальноєвропейський культурний контекст.

У працях Ольги Шлемко [16–20] досліджено Гуцульський театр Гната Хоткевича, запропоновано системний аналіз, який дозволяє оцінити його культурно-мистецьке значення. Особливий акцент зроблено на багатогранності цього театру, який поєднував етнічні, соціокультурні й історичні аспекти, формуючи унікальне явище українського мистецького життя. Виявлено, що репертуар Гуцульського театру відзначався глибоким проникненням у фольклорні традиції та автентичний побут Карпатського регіону. Наголошено на значенні театру в пробудженні національної свідомості, адже його діяльність сприяла формуванню національної ідентич-

ності. Важливим аспектом досліджень Шлемко є підкреслення гастрольної активності театру, яка, попри складні умови існування та жертвовність його учасників, стала важливим інструментом популяризації українського мистецтва. Дослідження доводять, що Гуцульський театр не лише утвердився як самобутній осередок культури, але й зробив значний внесок у європейський театральний процес, привертаючи увагу до унікальності українського мистецького досвіду.

У статті М. Данилюка [3] аналізуються педагогічні підходи Григорія Сковороди, як їх інтерпретував Гнат Хоткевич, з акцентом на діяльність Сковороди на Слобожанщині. Дослідження охоплює філософські принципи, спрямовані на розвиток критичного мислення і самостійності студентів. Вивчено вплив цих підходів на освітні практики та їхню актуальність у творчості Хоткевича. Автор підкреслює значення Хоткевича в культурному єднанні Галичини й Наддніпрянської України, його вклад у кобзарське та театральне мистецтво. Праця акцентує перспективність творчості Хоткевича для української культури.

У статті В. Атаманчук [1] детально досліджується драматична тетралогія Гната Хоткевича «Богдан Хмельницький». Авторка визначає жанрові ознаки твору, аналізує його змістово-формотворчі аспекти та історіософські концепції. Особлива увага приділена взаємозв'язку особистісного і суспільного, ролі особистості у державотворчих процесах, а також конфліктам, що виникають на цих рівнях. Досліджено співвідношення фактологічного і символічного у драмі, способи відображення багатозначності образів і конфліктів, що сприяють глибокому осмисленню історичних і психологічних аспектів.

У статті М. Васильчука [2] досліджено художнє відтворення Гуцульщини в повісті Гната Хоткевича «Камінна душа» (1911), зокрема акцентовано єдність духовного світу горян із природним середовищем. Розглянуто значення фольклорно-етнографічних елементів для створення регіонального колориту Карпат. Зазначено, що Хоткевич майстерно інтегрує традиційні реалії у модерний текст, передаючи дух Гуцульщини через побут, ментальність і світогляд героїв. Повість має етнографічне спрямування, а її композиція зосереджена на відображенні місцевої культури, що дозволяє глибше зрозуміти логіку дій персонажів і філософію гуцульського світу.

У дослідженні О. Лаврик [4] аналізується роман Гната Хоткевича «Тарас Шевченко», зосереджуючи увагу на перших двох частинах – «Тарасик» і «Тарас». Виокремлено художній психологізм твору, його емоційно-біографічний характер та послідовну психологічну градацію. Внутрішній розвиток героя розкрито через екзистенційні випробування:

втрату батьків, складні сімейні стосунки, спробу самогубства, юнацькі поневіряння, звільнення з кріпацтва. Підкреслено актуальність таких проблем, як сенс життя, свобода, моральний вибір, вірність, які становлять основу духовного світу героя.

У статті О. Лаврик «Національне питання в публіцистиці Гната Хоткевича» [5] досліджено аспекти, що пов'язані з його осмисленням національної ідентичності та українського відродження через призму публіцистичної діяльності. Лаврик аналізує, як у своїх статтях і розвідках Хоткевич порушує ключові питання державності, національного самовизначення та культурної ідентичності, що було особливо актуальним у період політичних і соціальних трансформацій початку ХХ ст. Дослідження розкриває глибоке розуміння Хоткевичем проблем, пов'язаних із національною свідомістю, і його здатність інтегрувати ці аспекти в публіцистичні твори. Особливу увагу приділено аналізу текстів, у яких митець акцентує на необхідності єднання українців із різних регіонів і збереження їхньої культурної самобутності в умовах тиску імперських режимів. Крім того, автор виділяє прагнення Хоткевича підкреслити роль мистецтва й літератури у формуванні національної ідеї, що свідчить про його розуміння культури як ключового інструменту національного відродження.

У статті В. Сінельнікової «Сковородинознавчі розвідки Гната Хоткевича» [14] аналізується праця «Григорій Савич Сковорода (український філософ): короткий його життєпис і вибрані місця з творів та листів». Автор наголошує на значенні цієї роботи в українському сквородинознавстві, підкреслюючи актуальність ідей Сковороди, що сприяють духовному відродженню українського народу.

М. Шегеда [15] у своїй роботі підкреслює внесок Гната Хоткевича у становлення бандурної школи в Україні. Як композитор, він сформував репертуар для бандури та оркестру бандуристів. Як педагог і організатор, створив капелу кобзарів, відкрив клас бандури в музичному закладі й розробив методику навчання. Як теоретик, запропонував комплексний підхід до вивчення кобзарського мистецтва, досліджував історію бандури, реконструював інструмент, аналізував виконавські стилі кобзарів та заклав основи теорії народного музичного професіоналізму.

Важливими для нашого дослідження стали матеріали науково-практичної інтернет-конференції "Гнат Хоткевич – універсальний митець соборницького духу" [6]. У роботах Вікторії Ракитянської, Наталії Роук та Дмитра Царенка висвітлено музичну діяльність Хоткевича, його внесок у розвиток бандурного мистецтва та технічні інновації. Матеріал Хавтур Оксани підкреслює популяризацію бандури в Галичині та Хоткевича як

культурного послання. Василь Щирба аналізує нарис *"Гуцули і Гуцульщина"*, який показує етнографічну майстерність Хоткевича. Валентина Сінельнікова досліджує його літературну творчість. Андрій Бондаренко та матеріали про вікіпедію акцентують на популяризації спадщини Хоткевича у сучасному українському контексті. Ці роботи формують комплексний портрет митця в історіографічному контексті, розкриваючи його багатогранність і сучасну актуальність.

Висновки. Постать Гната Хоткевича займає унікальне місце в історії української культури та мистецтва. Його багатогранна діяльність, охоплюючи літературу, драматургію, театр, музику, етнографію та публіцистику, є важливим джерелом для розуміння національного відродження України кінця XIX – початку XX століття. Сучасна українська історіографія акцентує увагу на новаторському характері його творчості, яка поєднувала глибокий інтерес до національних традицій із впровадженням модерністських підходів.

Аналіз драматургічної спадщини Хоткевича показав, що його твори відзначаються історіософським підходом, використанням фольклору та інтертекстуальності, що сприяє глибшому розумінню національної ідентичності. Дослідження його театральної діяльності доводять важливість створення народного театру, який став не лише мистецьким, але й суспільним феноменом, здатним об'єднувати людей різних соціальних груп.

Музичний доробок Гната Хоткевича, зокрема його внесок у розвиток бандурного мистецтва, є фундаментом для сучасної школи гри на бандурі. Його педагогічна діяльність, теоретичні праці та технічні вдосконалення інструменту сприяли популяризації української музичної культури як в Україні, так і за її межами.

Етнографічні та літературні праці Хоткевича демонструють його глибоке розуміння культури й побуту українського народу, особливо Гуцульщини. Його твори, такі як повість *«Камінна душа»*, дозволяють не лише насолодитися художньою майстерністю автора, але й збагатити знання про традиції та ментальність горян.

Публіцистична діяльність Хоткевича, зокрема його розвідки про творчість Григорія Сковороди, висвітлює ключові духовні аспекти української культури. Його праці залишаються актуальними для сучасного осмислення української національної ідентичності, зокрема в умовах глобалізації та культурних трансформацій.

Таким чином, сучасна історіографія пропонує багатовимірний аналіз творчості Гната Хоткевича, що дозволяє краще зрозуміти його внесок у розвиток української культури. Його спадщина є безцінним надбанням, яке надихає нові покоління дослідників, митців і культурних діячів на пошуки власного шляху в збереженні та примноженні національних традицій.

Література:

1. Атаманчук В. П. Драматична тетралогія Гната Хоткевича "Богдан Хмельницький": ідеї та художні інтерпретації // Вісник Черкаського університету. Серія : Філологічні науки. 2018. Вип. 1(1). С. 52–60.
2. Васильчук М. М. Фольклорно-етнографічне підґрунтя модерної художньої прози Гната Хоткевича (за матеріалами першого видання повісті «Камінна душа», 1911 р.) // Science and Education a New Dimension. Philology. Issue: 204. 2019, Sept. С. 94–97.
3. Данилюк М. М. Г. Хоткевич про особливості викладацької діяльності Г. Сковороди на Слобожанщині // Г. С. Сковорода і духовне оновлення українського суспільства : матеріали наук.-практ. конф. / Харків. нац. пед. ун-т імені Г. С. Сковороди; [за заг. ред. В. А. Лозової, Л. А. Штефан]. Харків : ХНПУ, 2005. С. 113–117.
4. Лаврик О. Художня рецепція біографії Кобзаря в Романі Гната Хоткевича «Тарас Шевченко» // Grail of Science, 2023, (34), 214–217. <https://doi.org/10.36074/grail-of-science.08.12.2023.45>
5. Лаврик О.В. Національне питання в публіцистиці Гната Хоткевича // Вісник Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна. 2007. № 766. Сер.: Філологія. Вип. 51. С. 204–207
6. Матеріали науково-практичної інтернет-конференції Гнат Хоткевич – універсальний митець соборницького духу (до 145-річчя з дня народження). Київ: КНУКіМ, 2022. 34 с.
7. Музичук В. В. Морально-етична проблематика у маловідомих драмах Г. Хоткевича // Літературознавчі обрії. Праці молодих учених. Київ: Інститут літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України, 2009. Вип. 14. С. 240–244.
8. Музичук В. В. Тема опришківського руху у драматургії Гната Хоткевича // Вісник Запорізького національного університету: Збірник наукових праць. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2012. № 3. С. 180–189.
9. Музичук В. В. Художня інтерпретація історичної особистості в тетралогії Г. Хоткевича «Богдан Хмельницький» // Наукові праці: Науково-методичний журнал. Філологія. Літературознавство. Миколаїв: Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2011. Т. 166. Вип. 154. С. 84–88.
10. Околович І. Р. Культурологічні питання в публіцистиці Гната Хоткевича // Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Філологічні науки. 2011. Вип. 25. С. 383–385.
11. Партола Я.В. Гнат Хоткевич – драматург // Культура України: Зб. наук. пр. / Харківська державна академія культури. Х., 1997. Вип. 4. С. 93-100.
12. Партола Я.В. Модель “народного театру” Гната Хоткевича // Народна творчість та етнографія. 2001. №3. С. 84-92.
13. Партола Я.В. Робітничий театр Гната Хоткевича і Харківський Народний дім (за матеріалами Харківського архіву) // Культура України: Зб. наук. пр. / Харківська державна академія культури. Х., 1999. Вип. 5: Мистецтвознавство. С. 54-62.
14. Сінельникова В. В. Сковородинознавчі розвідки Гната Хоткевича // Матеріали науково-практичної інтернет-конференції Музичний світ Григорія Сковороди (до 300-річчя з Дня народження видатного філософа, просвітителя, музиканта, поета). Київ: КНУКіМ, 2022. С. 34–39
15. Шегера М.Д. Внесок Гната Хоткевича в розвиток кобзарського мистецтва України // Основні напрями розвитку педагогічної науки. Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції (м. Рівне, 7-8 грудня року 2018 року). Херсон: Видавництво «Молодий вчений», 2018. С. 172-174

16. Шлемко О. Гастрольна діяльність Гуцульського театру Гната Хоткевича // Записки Наукового товариства імені Шевченка. Праці Театрознавчої комісії. Львів, 2003. Т. CCXLV. С. 174-218.

17. Шлемко О. Гуцульський театр Гната Хоткевича як самобутнє мистецьке явище // Вісник Прикарпатського університету ім. Василя Стефаника. (Сер. "Мистецтвознавство"). 1999. № 1. С. 106-112.

18. Шлемко О. Гуцульський театр Гната Хоткевича: з престолів природи на театральний кін // Народознавчі зошити. 1999. № 6. С. 889-894.

19. Шлемко О. Мистецькі засади "Гуцульського театру" Гната Хоткевича // Дивосвіт Гната Хоткевича: Аспекти творчої спадщини / Матеріали наук.-практ. конф. "Творча спадщина Гната Хоткевича", присв. 120-річчю від дня народження Гната Хоткевича. Харків, 1998. С. 74-82.

20. Шлемко О. Світоч національно-культурного відродження України (про Гуцульський театр Гната Хоткевича) // Народна творчість та етнографія. 1999. № 4. С. 3-12.

References:

1. Atamanchuk V. P. Dramatychna tetralohiya Hnata Khotkevycha "Bohdan Khmelnytskyi": ideyi ta khudozhni interpretatsiyi [Hnat Hotkevich's dramatic tetralogy "Bohdan Khmelnytskyi": ideas and artistic interpretations] // Visnyk Cherkaskoho universytetu. Seriya : Filolohichni nauky. 2018. Vyp. 1(1). S. 52–60. [in Ukrainian]

2. Vasylychuk M. M. Fol'klorno-etnografichne pidhruntia modernoi khudozhnoi prozy Hnata Khotkevycha (za materialamy pershoho vydannya povisti "Kaminna dusha", 1911 r.) [Folkloric and ethnographic background of Hnat Hotkevich's modern artistic prose (based on the materials of the first edition of the story "Soul of the Stove", 1911)] // Science and Education a New Dimension. Philology. Issue: 204. 2019, Sept. P. 94–97. [in Ukrainian]

3. Danylyuk M. M. H. Khotkevych pro osoblyvosti vykladats'koi diialnosti H. Skovorody na Slobozhanshchyni [Khotkevich about the peculiarities of the teaching activity of H. Frying pans in Slobozhanshchyna] // H. S. Skovoroda i dukhovne onovlennia ukrains'koho suspil'stva : materialy nauk.-prakt. konf. / Kharkiv. nats. ped. un-t imeni H. S. Skovorody ; [za zah. red. V. A. Lozovoi, L. A. Shtefan]. Kharkiv : KhNPU, 2005. S. 113–117. [in Ukrainian]

4. Lavryk O. Khudozhnia retsepsiia biohrafii Kobzaria v Romani Hnata Khotkevycha "Taras Shevchenko" [Artistic reception of Kobzar's biography in Hnat Hotkevich's novel Taras Shevchenko] // Grail of Science, 2023, (34), 214–217. <https://doi.org/10.36074/grail-of-science.08.12.2023.45> [in Ukrainian]

5. Lavryk O. V. Natsionalne pytannia v publitsystytsi Hnata Khotkevycha [The national question in the journalism of Hnat Khotkevich] // Visnyk Kharkivs'koho natsional'noho universytetu im. V. N. Karazina. 2007. № 766. Ser.: Filolohiia. Vyp. 51. S. 204–207. [in Ukrainian]

6. Materialy naukovopraktychnoi internet-konferentsii Hnat Khotkevych – universal'nyi mytets sobornys'koho dukhu (do 145-richchya z dnya narodzhennya). Kyiv: KNUKiM, 2022. 34 s. [in Ukrainian]

7. Muzychuk V. V. Moralno-etychna problematyka u malovidomykh dramakh H. Khotkevycha [Moral and ethical issues in the little-known dramas of H. Khotkevich] // Literaturoznavchi obrii. Pratsi molodykh uchenykh. Kyiv: Instytut literatury im. T. H. Shevchenka NAN Ukrainy, 2009. Vyp. 14. S. 240–244. [in Ukrainian]

8. Muzychuk V. V. Tema opryshkivs'koho rukhu u dramaturhii Hnata Khotkevycha [The theme of the Opryshki movement in the drama of Hnat Hotkevich] // Visnyk Zaporiz'koho natsional'noho universytetu: Zbirnyk naukovykh prats'. Filolohichni nauky. Zaporizhzhia: Zaporiz'kyi natsional'nyi universytet, 2012. № 3. S. 180–189. [in Ukrainian]

9. Muzychuk V. V. Khudozhnia interpretatsiia istorychnoi osobystosti v tetralohii H. Khotkevycha "Bohdan Khmelnytskyi" [Artistic interpretation of a historical personality in the tetralogy of H. Khotkevich "Bohdan Khmelnytskyi"] // Naukovi pratsi: Naukovo-metodychnyi zhurnal. Filolohiia. Literaturoznavstvo. Mykolaiv: Vyd-vo ChDU im. Petra Mohyly, 2011. T. 166. Vyp. 154. S. 84–88. [in Ukrainian]

10. Okolovych I. R. Kulturolohichni pytannia v publitsystytsi Hnata Khotkevycha [Cultural issues in the journalism of Hnat Khotkevich] // Naukovi pratsi Kam'ianets'-Podil's'koho natsional'noho universytetu imeni Ivana Ohienka. Filolohichni nauky. 2011. Vyp. 25. S. 383–385. [in Ukrainian]

11. Partola Ya. V. Hnat Khotkevych – dramaturh [Hnat Khotkevich - dramatist] // Kultura Ukrainy: Zb. nauk. pr. / Kharkivska derzhavna akademiia kultury. Kh., 1997. Vyp. 4. S. 93–100. [in Ukrainian]

12. Partola Ya. V. Model' "narodnoho teatru" Hnata Khotkevycha [Model of the "people's theater" by Hnat Khotkevich] // Narodna tvorchist' ta etnohrafii. 2001. №3. S. 84–92. [in Ukrainian]

13. Partola Ya. V. Robitnychi teatr Hnata Khotkevycha i Kharkivskyi Narodnyi dim (za materialamy Kharkivs'koho arkhivu) [Hnat Khotkevich's Workers' Theater and the Kharkiv People's House (based on the materials of the Kharkiv Archive)] // Kultura Ukrainy: Zb. nauk. pr. / Kharkivska derzhavna akademiia kultury. Kh., 1999. Vyp. 5: Mystetstvoznnavstvo. S. 54–62. [in Ukrainian]

14. Sinelnikova V. V. Skovorodynoznavchi rozvidky Hnata Khotkevycha [Hnat Khotkevich's Skovorody studies] // Materialy naukovo-praktychnoi internet-konferentsii Muzychnyi svit Hryhoriia Skovorody (do 300-richchia z Dnia narodzhennia vydatnoho filosofa, prosvitelia, muzykanta, poeta). Kyiv: KNUKiM, 2022. S. 34–39. [in Ukrainian]

15. Shehera M. D. Vnesok Hnata Khotkevycha v rozvytok kobzars'koho mystetstva Ukrainy [Hnat Khotkevich's contribution to the development of kobzar art in Ukraine] // Osnovni napriamy rozvytku pedahohichnoi nauky. Materialy III Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii (m. Rivne, 7-8 hrudnia roku 2018 roku). Kherson: Vydavnytstvo "Molodyi vchenyi", 2018. S. 172–174. [in Ukrainian]

16. Shlemko O. Hastrolna diial'nist' Hutsul'skoho teatru Hnata Khotkevycha [Touring activities of the Hutsul Theater of Hnat Khotkevich] // Zapiski Naukovoho tovarystva imeni Shevchenka. Pratsi Teatroznavchoi komisii. Lviv, 2003. T. CCLXV. S. 174–218. [in Ukrainian]

17. Shlemko O. Hutsul'skyi teatr Hnata Khotkevycha yak samobutnie mystets'ke yavyshe [Hnat Khotkevich's Hutsul Theater as an original artistic phenomenon] // Visnyk Prykarpats'koho universytetu im. Vasylia Stefanyka. (Ser. "Mystetstvoznnavstvo"). 1999. № 1. S. 106–112. [in Ukrainian]

18. Shlemko O. Hutsul'skyi teatr Hnata Khotkevycha: z prestoliv pryrody na teatral'nyi kin [Hnat Khotkevich's Hutsul theater: from the thrones of nature to the theater stage] // Narodoznavchi zoshyty. 1999. № 6. S. 889–894. [in Ukrainian]

19. Shlemko O. Mystets'ki zasady "Hutsul'skoho teatru" Hnata Khotkevycha [The artistic foundations of Hnat Khotkevich's "Hutsul Theater"] // Dyvosvit Hnata Khotkevycha: Aspekty tvorchoi spadshchyny / Materialy nauk.-prakt. konf. "Tvorchia spadshchyna Hnata Khotkevycha", prysv. 120-richchuu vid dnia narodzhennia Hnata Khotkevycha. Kharkiv, 1998. C. 74–82. [in Ukrainian]

20. Shlemko O. Svitoch natsional'no-kul'turnoho vidrodzhennia Ukrainy (pro Hutsul'skyi teatr Hnata Khotkevycha) [A beacon of the national and cultural revival of Ukraine (about Hnat Khotkevich's Hutsul Theater)] // Narodna tvorchist' ta etnohrafii. 1999. № 4. S. 3–12. [in Ukrainian]